

Nro. 8.

A' FELS. R. CSASZÁRNNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Közt Bétsben, Kedden Juliusnak 27-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

Az itt ki jövő Udvari ujságban a' követke-
ző Felséges Rendelés hirdettetett ki:

„Hogy azon kegyelmes engedelemre nézve,
a' melly ízerént a' gabonának Magyar országról
külső országokra való kivittetése szabadba té-
tetett, elő fordúlható minden lehetséges bizonta-
lanság el hárittódhasson, eő Felsége egy tulajdon
felséges *Handbilletje* (Kabinétum béli parantsolat-
ja) által, a' következő pontok ízerént méltóza-
tatott ezen szabadlágot meg határozni, u. m: —
1)ször, hogy a' gabonának Magyar országról va-
ló kivittetése a' ízarazon, tsak ott engedődjön
meg, a' hol valamely küllő orzággal éppen ha-

táros, mint a' Török birodalommal — 2)szor, hogy a' tengeren csak a' Magyar országhoz tartozó kikötőhelyekből éshessék meg a' gabonának ezen szabad kivitele. — 3)szor, hogy a' kivivőknek nemzeti tulajdonságaikra ezen szabad kivitelben semmi tekintet ne legyen, és ezen tekintetben semmi vizsgálódásnak helye ne lehessen.

Frantzia Respublika.

Azon szerentsétlen Fejérek (v. Európai származású Kolonusok között), a' kikkel a' St. Domingói Feketéek a' magok bolzizálló haragjokat Hóra modjára meg éreztették, a' régi esmeretes Dupaty nevű Prézesnek Augustus nevű fiát is említik, a' ki a' fő városban Cápban a' kegyetlenek' kezire akadván, minekutánna töllök halálig kjnoztatott volna, akkor ifjú feleségéhez vitték, és ezt arra kényszerítették, hogy a' kínok között meg holt férjjet tsókolja meg.

Párisban olyan hír terjedett - el, hogy *Toussaint Louvertüre*, St. Domingo szigetéről Brestbe meg érkezett (vagy inkább megérkeztetett) legyen. Az ő oda való küldetődésének oká felől ilyen hivatal szerént való tudósítást küldött fő vezér *Leclerc*, Párisba a' Hadi Ministerhez: —

„Irtam vala utólsó levelemben, hogy *Toussaintnek* pardont adtam volna. Ez a' ditsőffégre ásitózó ember, az ólta sem szünt meg özfzesküveseknek forralásától. A' maga megadására is nem egyéb által indított volt fel, hanem csak, hogy *Christof* és *Dessalines* Generálisok, minekutánna magokat általa megtsalattatottaknak lenni gondólták volna, velle tovább égygyefféggben lenni nem akartak. Mostanában azon törekedett, hogy a' Fekete Kolonusok között új zenebonát gerjezthessen, és őket *in massa* felköltse. Más Generálisainktól is, de nevezetesen

Déssalinstól, bizonyos tudósítások érkeztek hozzám, a' mellyek egészen bizonyos nyilatkozattá tettek a' Touffaint mefterkedései felől. Olyan reménségtől tapláltatott, hogy az alatt, míg a' Frantzia seregeket a' nyári egállégtelen idők fogyasztani és gyengíteni fogják, ő a' sziget lakosaihoz újabb befolyást szerezhet magának, 'széljához közelíthet. Ilyen környülállások között tellyefféggel időt nem engedhettem néki, arra, hogy veszedelmes tzelozásait munkába vehesse. Parantsóltam, hogy fogják el. Ez azonközben nem felette könnyű munka volt; de tsakugyan végre hajtották Gen. *Brünet* és az Adjutánsom *Ferrari*, bölts rendeléseik és szorgalma os törekedések által. Most hát én már, ezt a' tetétől fogva talpig hitetlen, hitzegett embert, a' kinekünk a' maga tsalárd tettelei által felette sok kárt okozott, egész házanépével egygyütt, küldöm Frantzia országba. Láska az Országglószék, mit fog tlinálni véle. Az ő elfogattatása, némely öszszetódulásokat okozott a' nép között: hanem a' támadóknak két fejei már elfogattattak, és én parantsolatot adtam ki, hogy löjjék agyon őket. Titkosabb barátjai között valami százan, elfogattattak. Egy részét ezeknek a' Földközép tenger felé a' *Meuron* nevű Fregáton indítom útnak, a' többeket külömbkülömb hajókra osztottam széljel. Szünet nélkül a' sziget' állapotjának elintézésivel bajlódom, igen ohajtván azonközben a' September hónapnak elkövetkezését, midőn itt az eső meg szünni szokott, és seregeink foglalatoságaikhoz ismét hozzá kezhetnek. A' fő városban Capban, közönséges örömmre szolgaltattott Touffaintnek a' szigetről való elvitettei alkalmatosságot. — Státus Tanácsos *Benezech* a' ki mint Koloniális Prefektus ide küldetett, halálán van, &c. — „

Admiral Villaret parantsolatott vett, hogy űetve Brestbe vegye útjút, és egy hajos sereggel Martinique felé evezzen = el. A' Bretagnei vidékeken fekvő 42 = dik Félbrigadát fogja a' vezérlése alatt lévő hajókra űltetni, azért, hogy ezen félbrigadának vezére, *Simon*, árestáltatván, a' vezérlése alatt lévő katonaság némünémű ze ebonáskodásba elegyítette magát. Ez a' Brigadéros *Simon*, azért arestáltatott, hogy az Első Konzúl ellen némely írásotskákat terjesztett el, a' mellyek itt = ott lázzadást okoztak. — Ez a' *Simon*, Párisban a' Templébe zárattatott, a' hol az a' *Donadieu* nevű Konzuláris testörzö, a' ki hasonlóképpen az Első Konzúl ellen való égygyetértésért még máig is bezárattatva tartatik, a' *Simon* elfogattatását meg értvén, egyszerre úgy elfogódott a' méregtől, hogy más napra meg hólt. Gondólják, hogy mérget vett bé.

Az Első Konzúl ilyen orátori Hirdetmént küldözött az országnak minden részeire széljel, olyan rendelés mellett, hogy Jul. 14 = dikén, a' nép előtt fel olvastasson: — „

„Frantziák! Juliusnak 14 = dik napja 1789 = ben, Frantzia ország' fátumainak új kezdetet adott. Tizenhárom esztendőig tartott munka után, ismét elő került ezen 14 = ik Julius, nekünk sokkal kedvesebb és maradékainknak sokkal ditsösségesebb formában. Ti minden akadályokat el háritottatok magatok elöl: és a' titeket illető végzések bé telyesedtek. Benn, egy fő sinsent többé, a' kiaz egyenlőségnek meg ne hajólna; künn egy ellenség sem fenyegeti bátorlágotokat, és függetlenségeteket; egy Koloniátok sins olyan, a' melly alájok vettette ne vólna azon törvényeknek, a' mellyek nélkül lehetetlen valamely Koloniának fenn = állása. A' tengeri kereskedés minden kikötőhelyeitekből hozzátok kiált, a' földnek minden némű gazdaglágait ajánlván néktek. Belső

tartományaitokban a' Respublika Géníussa kövé-
 ríti minden tsiráit a' boldogságnak. Frantziák!
 Légyen ezen időpont, réánk és gyermekeinkre
 nézve egy állandó boldogságnak épokaja! Le-
 hessenek, a' virtus, tudomány, és szép mestersé-
 gek, a' békeflegnek ékeffégei. A' mi szokásaink-
 kal és természetünkkel meg-égygyező törvények,
 légyenek a' mile ronthatatlan oltalmazó bátyáink;
 a' mi tudományon kapó ifjaink, seregelenek ösz-
 sze tanuló helyeinken, tartozó kötelességeiknek
 megismérésére és megtanulására; a' mi szeren-
 tsélenffégeink historiainak tanulása, erőfittse meg
 őket el követett hibáink ellen; a' böltsellég és
 égygyeffég' kebelében támogassák és tartásák fenn
 azon épületet, a' mellyet polgárjainknak bátor-
 ságok fundált a' ditsöfflegnek. Ezeket ohajtja
 és reméli a' Frantzia Országglószék: segéljétek
 elő az ő törekedéseit; és az ő boldogsága halha-
 tatlan fog lenni, mint az ő ditsöffége. — „

„Bonaparte.

Azon rendelések, a' mellyekhez magát az
 Olasz Respublikai Ekklesiái dolgokra ügyelő Mi-
 nister alkalmaztatni tartozik, és a' kinek neve
 mostanában a' Frantzia Első Konzúl jó akaratjá-
 ból, Polgar *Navarra János*, ki jöttek a' Párisi
 Moniteurben. — Három féle tárgyakat foglal
 magában az említett Minister hivatala, u. m: —
 1)ször. Az ő kötelessége figyelmezni, a' vallást
 illető principiumokra, a' vallás béli tudományok-
 ra, Semináriumokra, 's a' papfág' Ekklesiái fé-
 nyitékjére és politziájára. — 2)ször. Mindenne, a'
 mi a' papi jövedelmeket és kegyes adományo-
 kat, fundatziókat illeti, &c. — 3)ször A' Bullákat
 Kánonokat, Breveket, és minden egyéb neven lé-
 vő Romai iráfokat, tsak azután lehet ki hirdet-
 ni, minekutánna ezen Minister meg vizsgálta és
 helybehagyta. Minthogy a' Római Apostoli Ka-

tholika Vallás a' Státus vallása, vigyázni köte-
les ez a' Minister, hogy a' Státus java el ne
vétődjös, és senki azon Ifentifzteletnek magá-
nos gyakorlásában, a' mellynek sorsosa, semmi
némü religiói türedelmetlenség (*intolerantia*) által
meg ne akadályoztattassék, és a' polgárok a' Kon-
stituzió által nékik adatott minden jussal való
élésben, óltalmaztassanak, &c.

Státus = Tanácsos Gen. *Bernadotte*, minden
órán meg fog egy hajós és fegyveres sereggel
Északi Amerika felé indulni, hogy *Louisiana* tar-
tományát a' *Mississippi* vize mellett a' Spanyol
országgal való Alkú szerént el foglalván, orga-
nizálja.

A' Párisban tartózkodó Északi Amerikai pol-
gárok, minyájan *Levingston* nevü leg öregebb
Honfiokhoz gyülekeztek Julius 14 = dikén és nagy
örömmel innepelték nálla, mint Respublikájok-
nak egygyik leg főbb építömesterénél, az ő Res-
publikai alkotmányok' 26 = ik esztendejének em-
lékezetes napját. Ezt követte 10 napok múlva
azután a' Frantziák nagy innepnapjok. — Ezen
nevezetes innepnapon Párisnak néhány piatzain,
estvéli 8 orától fogva pedig más nap reggelig
egész Párisban, nem vólt senkinek szabad kotsival
v. hintóval meg jelenni.

Némely Párisi közönséges levelek igen ki-
batsátkozva kezdenek irni azon tárgyról, hogy
az Anglusok felettébb erőssen terjeszik a' magok
birtokaikat a' Napkeleti Indiai országoknak egy-
másután való elfoglalása által. Azt is meg jegy-
zik ezen irók, hogy ezt a' dólgot a' Frantzia or-
száglószék nem nézhezné bé hünt szemekkel:
minthogy ilyen képpen azon Koloniak, a' mellye-
ket Anglia Napkeleti Indiában a' Frantzia Res-
publikának viszta engedett, majd semmit sem
tognának érni, minthogy azok a' tartományok,
a' mellyekkel nékik itt kereskedést kellene foly-

tatniok, többire már mind az Anglusok kezire jutottak volna. — Végezetre, de mintha csak az Anglus levelekből irnák ki, azt is utánna vetik a' Frantzia irók az ő megjegyzéseknek, hogy talám nem lenne igazságtalanság, ha a' Frantzia Országglószék azt kívánná Angliától, hogy Indiában mindenek arra a' lábra állítottódjának vizsgálza, a' mellyen a' hadakozás előtt állottanak.

Maintzban, a' két Protestáns vallás forsolai, u. m. a' Lutheranusok és Reformátusok egygyeülése ez előtt néhány napokkal tökéletességre ment, kik is azon vasárnapon az istentiszteletet egygyütt tartván, azon egy paptól és ugyan azon egy forma v. figura alatt éltek úrvatsorájával.

A' közönséges békeállás helyreállása után ezek a' változások vétetődhetnek észre Europa leírásának mappáján: — „Lengyel ország és Velentze el tűntek a' független országok listromából; Nápolytól, a' Romai birtokoktól, Sardinia-tól, Portugalliától, és a' Német Birodalomtól, elszakasztódtak némely részek, vizsgálza pótoltatás nélkül; Helvétzia, Spanyol ország, Hollandia, Modena, Toskána és Austria, úgy vesztettek, hogy ki több ki kevesebb pótolást kapott; Frantzia ország és Anglia, vesztés nélkül nevelték birtokaikat; új Státusokká formálódtak, az Olasz Respublika, a' Hétruriai Királyság, és a' Jóniai 7 szigetektől álló Respublika.

A' Convent ideje alatt történt nevetséges anekdoták közül emligenek a' Frantzia irók még ma is a' következőt: *Letellier* nevű Párisi Professor Ciceronak Catilina ellen való orátzióját magyarázván tanítványai előtt, el vádóztatott, hogy aristokratai princípiumokra tanítaná az ifjakat, melyre nézve az úgy nevezett Revoluziós Kommissió eleibe hívattatott. Kérdeztetvén, hogy miért tselekedje e' félét, oda nyujtotta *Letellier*

a' Cicero orátzióját az előlülönök, kérvén, hogy olvassa meg és győzze meg maga magát belőle az árulkodónak ostobasága felől. Az előlülő nem tudván olvasni, által adta a' könyvet a' szomszédjának, a' ki nem értvén a' déák nyelvet, a' szemei közzé hajtotta azt a' szegény Professornak, azt erőlttven, hogy Cicero is éppen olyan contrarevolutziós ember mint ő, és az ő bűnös tárfa legyen, 's déákul is tsak azért írt volna, hogy ne értsék. További meghalgattatás nélkül általadatot az ártatlan Professor a' Büntető Itélőszéknek, 's egyzersmind parantsolatot adatott ki a' nevezett Kommissió Cicero ellen, hogy haladék nélkül ötöt is fogják el, ámbár egy valaki felszóval és betűletére erőlttette, hogy már émigrált legyen. Utóljára a' Convent eleibe kerülven a' dolog, ez, tsakugyan kassáltatta ezt a' bölts Kommissiót, a' Professort pedig el bortsáttatta.

A' Montpellieri lakosok, a' hol a' Fő Konzulnak édes atya, Februarius 24-ikén, 1785-ik esztendőben meg hólt, és el is temettetett, egy emlékeztető oszlopot akarnak tiszteletére emelni, Az oda való municipalitásnak ez eránt hozott végzését, a' belfő dolgokra ügyelő minifter, Julius 2 ik napján, következő foglalatu levelével küldötte az első Konzulnak:

„Polgár első Konzul! Kegyelmed meg nem engedte azt, hogy a' Kegyelmeddel együtt élők, a' Kegyelmed virtusait, és magok háladatosságokat, valamelly emlékeztető oszlop által halhatatlanokká tegyék; de a' következő maradékok, a' kiknek Kegyelmed azt meg nem tilthattya, a' mostan élő nemzettségnek ebbéli kötelességét bé fogják tellyesíteni. — Ezen reméységben lévén a' Montpellieri polgárság, a' Kegyelmed eránt való határ nélkül való tiszteletének oly jelét kívánna ez által adni, mellyet Kegyelmednek, fiúi

kegyessége szerént meg vetni lehetetlen. Ők a' Kegyelmed életének szerzőjéhez folyamodnak, a' kinek az ő kebelében nyugofznak kegyes hamvai. Szerentsém vagyok, azon város municipa- litásának kérését Kegyelmed eleibe terjeszteni, "
„ *Chaptal.*

Párisból, Julius 9 - dikén.

Azon Erdem Légióról, a' melly a' Respublika eránt magokat igen érdemesekké tett hadi és polgári személyeknek meg jutalmaztatásokra rendeltetett, (a' mellynek elintéztetéséről szolló tzi- kelyek a' múlt fél esztendei M. Kurir 45 - dik da- rabjának 696 - dik 's következő lapjain olvas- tattak) 34 tziikkelyből álló végzést ragasztott a' Konzulátus, melly szerént nem 15, hanem 16 osz- tályból fog az állani, és ez az utolsó a' Piemon- ti lakosok közül választatik ki. Tehát, innen is nyilván ki tettezik, hogy örökösen öfzve fog ez a' tartomány a' Frantzia Respublikával kaptsol- tatni. — Mint a' Párisi újabb levelekből olvas- suk, ezen Erdem Légiónak hét fejei közze, kik- nek hárma a' három Konzul, a' Megtartó Tanács a' maga részéről Gen. *Kellermant*, a' Tribunátus *Bonaparte Luciant*, a' Státus Tanács pedig *Bonaparte Jósefet* választották legyen ki. Még hát csak a' Törvényhozó Gyűlés volna hátra, hogy a' 7 - diket ki válofzsa.

Nagy Britannia.

Végképpen félbe szakadván, mint tudjuk, az utolsó Parlamentom, már igen tüzeffen foly az egész Nagy Britanniai birodalomban az Alsó Ház béli új tagoknak választatások. *Westminsterben*, Fox, Adm. Gardner és Graham jelentették, mint Kándidatufok magokat. — Fox ilyen beszédet in-

tézett a' választókhöz: — „Minekutánna *Westminster* várossának képét a' Parlamentumban viselni már 22 esztendőktől fogva szerecsém lett volna, újontan kérem az urakat, viseltessenek azzal a' kedvezéssel hozzám, hogy mostan is válasszanak a' magok képviselőjékké: én ezt valósággal nem kívánám, ha sok nagy bcsületben lévő választó emberektől nem kértettem volna, a' kik felindittatásom végett ezt hozták elő. hogy az által, ha kérni fogom a' *Westminsteriektől* az ő képviselősegeket, bizonyval leg többet fogok az ő csendessegeknek és függetlenségeknék fenn maradására szolgálni. Az én princípiumaim kevés szavakban elő adattathatnak, nem egyebek ezek, hanem a' Nagy Britanniai Konstitúciónak fundamentomos tikkelvei, olyan értelemben, a' mint azt a' leg meg világosodottabb hazafiak magyarázzák. Ezen princípiumok két fő szakaszokra hasadnak, t. i. először; hogy a' Felsőség, a' theoreában, a' népen fundálódják (ezen szavak nagy helybehagyással fogadtattak); másodsor, hogy a' Konstitúció szerént fenn álló Hatalmaink, mindenkör szemeik előtt tartoznak forgatni, azt, a' honnét az ő Felsőségek a' maga erédeit veszi (ezek a' szavak is igen tettsették). Ezek az én sarkalatos gondólkodásaim, és ezek fognak maradni, míglen élek. Kérem tehát az urakat, hogy éngemet, bár mely méltatlan légyek is, válasszanak ismét tagjává a' Parlamentumnak.“

Fox utána a' második Kándidatus Admirál *Gardner* szollott a' néphez, ő is ajánlván magát; a' ki egy derék pátriótának tartatik lenni, annyira, hogy még *Fox* is réa voksólt abban az esetben, ha maga nem találta választódni. A' beszédje *Gardnernek* rész szerént tettsett, rész szerént füttyölések által aplaudáltak néki.

A' harmadik Kándidatusnak *Grahamnak* beszéde, közönséges zúgást és katzagást okozott: — „Ha

az urak engemet a' magok képviselőjékké fognak (úgymond) választani, egész jövőendő életemben háládatos fogok lenni az urakhoz. Én azt a' szent papiroffát, a' Konstitúziót, a' szivemre tettem. Azoknak, a' kik engemet a' magok képviselőjékké választanak, mindenkor szabad békjövetejek leszen hozzám (az előbbeni szavait csak katzagták, hanem már ezért bosszszankodtak), és petsétes aláírásomat adom, hogy azon helyet, mellyet az urak a' Parlamentomban réám fognak bízni, az urak kezébe oly tisztán visszadom, mint által vettem., — Utóljára voksolásra kerülvén a' dolog, Foxra 60, Admirál Gardnerre 49, Grahamra pedig 6 voklok mentek.

Ex-hadi Minister *Windham*, mint *Norwichi* Kandidátus, nem választatott; kettőre ment több voks, mint réá. — Azt kiáltották a' választók, hogy: *nem kell háború!* — Azt a' *Sidney Smithet*, a' ki Syriában Bonaparte ellen igazgatta a' Törököket, *Rocheester* választotta a' maga Parlamentum béli képviselőjévé. — A' hires *Thierneyt* *Southwark*, *Pitt* Exministert *Cambridge*, *Wilberforcét* *York*, és *Sheridánt* *Stafford*, ismét választották. Némely választó helyeken estek már némünémü pofozódások és egyéb rendeletlenségek is. — Minden városok' utzái a' választó és választódní akaró személyek sokaságával vannak eltelve. Minden újságlevelekben a' választatni kívánóknak a' választókhoz irt leveleik most, a' fontosabb tikkelyek, mellyekben azok a' magok érdemeiket elő hordván, arra kérik ezeket, hogy illendő figyelemteléggel légyenek irántok.

A' málik és nem tsekély időtöltő tárgy néhány napoktól fogva Londonban, levegői hajós *Frantzia* polgár *Garnerin*, a' ki mostanság két versben evezett fel onnét, egyszer *Sowden* nevű Kapitánynak, másodiksor valami *Brown* nevezetű úrnak társaságokban. — Az első felevezés alkal-

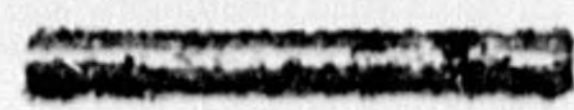
magasságával 4 fertály óráig maradtak a' levegőben, és 60 Anglus mértföldnyi útat tettek. Egy igen vastag és setét fellegen is keresztül mentek, a' mellyben három külömbkülömb féle traktusokat (részeket) vett észébe Kapitány Sowden. A' felleget felett, mintha egészen meg állapodott volna a' hajójok, semmi mozdulását nem érezték; a' hol az utazók, fűkölt sódort, és sült tsirkét vévén elő, jó ízün falatoztak, és valami hivesítő italt ittak réá, mint hogy sem bort sem egyéb a' féle spirituosumot nem mertek inni. —

A' hely, a' hol igen jó ízün falatoztak, valami tiz vagy tizenöt ezer lábnyira vólt a' föld színé felett. Mi okozta légyen, maga sem tudja Kap. Sowden, elég az a' dologhoz, hogy ő, noha rövid látásu, még is majd minden apróságokat jól láthatott erről a' véghetetlen magosságról a' föld színén. Egy valami 50 mértföldnyi kerületű vidék, mint valami tartomány mappája olyan formán vólt alattok, 's még is nem tsak a' szekér-utakat 's egyéb nagy tárgyakat, hanem a' kerékvágást, és a' mezők barázdáit is láthatták.

A' hallóérzékenységek is sokkal hathatosabb vagy élesebb vólt a' magosságban, mint a' földön; az országutakon a' szekerek zörgését, a' marhák bögését, az őket néző embereknek hozzájuk való felkiáltásokat jól hallottak: midön ellenben fenn, Gárnerin és Sowden egymást alig értették. — Az e' féle közönséges vélekedéseket, hogy mennél feljebb menne az ember a' levegőben, annál hidegebbre találna; hogy arról a' magosságról való lenézésben az ember feje elszédülne. 's több e' félékét, ellenkezőleg talált Sowden. Azt mondja, hogy a' meleg miatt nem tsak a' kaputját, hanem ujjas lábliját is le kellett vetni, és a' lenézés nagy gyönyörűségére

szolgált. Hanem a' véghetetlen, űres levegőben való széljel nézés gyengítette erőssen szemeiket; néhány minutáig nem láthattak semmit tisztán. A' lélegzés sem esett nehezen, a' levegő golyobisnak sebbess keringése sem okozott leg kissebb alkalmatlanságot. Oly nagy tsendesség volt a' fellegek felett, hogy leg kissebb szellőt sem éreztek, és a' vélek lévő könnyű zászlók minden mozgás nélkül le tsüngöttek. A' fellegek felsőbb és alsóbb sorai között, nemcsak az éltetőég, hanem a' szél is, különböző mértékűek voltak.

Fél órányi fennlétek után, fatsarintott Garnerin egygyet a' golyobis tsapján, mely után lassan lassan le felé kezdett az ereszkedni. A' földhöz közelgetvén, egy kötelet, mellynek végén valami vasmatska forma van, ki vetettek; hanem az, az első meg akadás után ismét visszaugordván, a' szél ismét meg kapta a' golyobist, és azt a' mező felett, tsereñ bokron keresztül ide 's tova tsapkodván, nem kevés alkalmatlanságot okozott a' levegői utazóknak, a' kik itt ott a' fág ágaihoz kapkodván, kezeiken is néhány sebet kaptak a tövilles ágaktól. Végezetre tsak gyan meg akadtak valami berekben nem meltsze egy háztól, de a' mellynek lakossai, a' helyett, hogy segítségekre jöttek volna, a' golyobistól meg ijedtek, és nem mérészeltek közelíteni is. Itt az alatt ismét el szakadt a' kötelek, és a' szél ujontan el hajtotta onnét őket. Egy helyen egy nagy fába tsapódván a' hajójok, Kapitány Sowden kemény ütést kapott hátul a' fején. Végezetre sok ilyen nem annyira veszedelmes, mint alkalmatlan hanyattatások után, mikor már tsak nem az egész hajó minden köteleivel egygyütt özfzfeszagadozott volna, egy helyen annyira közelitettek a' földhöz, hogy mind ketten szereñtsésen ki ugordhattak, hanem a' golyobist még ek-

kor is el kapta a' szél, és még valami 200 lépésnyire ragadta.

Le kaspván a' földre, egy ház felé hiettek, a' melly valami fél mértföldnyire vólt onnét. Az első erőssen esett, a' melly még annyival tsudálatosabb formába öltöztette a' külömben is ritka tekintetü útazókat. *Garnérinne*k 3 színü nemzeti pántlikás kalapja, 's a' kezében hármasszínü nemzeti zászló vólt: *Sowden*, Anglus hajós legény ruhában lévén, az egygyeffég zászlóját tartotta kezében. Így léptek bé az említett házhoz, melynek betsületes gazdája a' látogatókon el bámulván, nem gondólhatott egyebet, hanem, mint hogy most egész Angliában minden felé a' magokat választatni kívánók nyüzsgenek szerteszéljel, ezeket is hasonló dologban vélte hozzájuk menni, t. i. hogy vokst kódúljanak tölle. Nem is kérdezvén, hogy mint akarnak — „Uraim, így szoll hozzájuk, nints nékem a' választással semmi bajom: nem voksolok én se egygyikre, se másikra.“ — Hanem, megértvén végezetre, hogy mi járásban vólnána, jó szívvel látta, és jól tartotta öket.

A' másodiksori felmenetele sem vólt *Garnerinne*k kevesebbé nevezetes, a' melly Jul. 5-dikén 5 óra előtt 5 minutával kezdödvén, 15 minuták alatt tartott, a' melly idő alatt 17 Anglus mértföldeket mentek el az útazók. — Ezen útazásnak nevezetességei között most tsak azt jegyezük még meg, hogy ez úttal a' felevezésnek helyén a' Wallisi Hertzeg is két fő alfszonyfágokkal egygyütt jelentévéen, aláírásával megerőffített bizonyság levelet adott *Garnerinne*k, hogy akár kinek földjén le fog borsátkozni a' levegöböl, ötet ott se borsorkánynak, se parlamentombéli képviselőségre vokstokat kéregető személynek, hanem igaz útonjáró embernek tartásák, és mint útazót jó szívvel lállák.

Északi Amerikai Respublika.

Filadelfiából, Május 18-ikén. Generál *Toussaintnek*, és több Sz. Domokosi partos fekete Generálisoknak azt ígérte *Fr. General Leclerc*, hogy ő nékiek minden eddig birt örökségeik meg hagyattának. A' mindazáltal nem igaz, hogy *Toussaint*, azon szigetnek helytartójává tétetődött volna. Minekutánna ő a' múlt Aprilis 24-ikén, és az ő tizborás társai a' fegyvert le tették volna, *General Leclerc* egy hirdetményt tétetett a' Sz. Domingói lakosok közt közönségesse, mellyben a' többi közt ezt nyilatkoztatta előttök ki: „Ebben a' szigetben, ugymond, egy provisoriai Kormányzék állitatik fel, de a' mellyet örökösnek tartani addig nem lehet, míg a' Frantzia Conzulok által azon hivatalyában meg nem erőstitetik. Ennek az új alkotmánynak fundamentuma ebből áll, hogy minden Sz. Domingói szigeti béli lakosok, akár fejekek, akár fekete színűek legyenek, szabadságba és egyenlőségbe helyhez tetődtek. Minthogy ő, tudniillik, *General Leclerc* azon Koloniának állapotját tökéletessen nem esméri; azt javasollya, hogy 15 egyenes szivű birtokosok és kereskedők Majus 15 napjára gyűljenek Cap városába ölzve, a' kiknek ő a' maga planumát eleikbe terjeszteni fogja. — — Egyéb eránt igen szomorú ezen hajdan nagyon virágotott szigetek az ábrázattya. A' leg szebb városok, helységek, 's ültetvények el pusztitattak, és több tsendes elztendők kívántatnak arra, hogy az, a' boldogságnak valamelly gráditsára léphessen. Az Anglusok magok kézi műveikkel egészen el lep ték ezt a' szigetet, és mivel azokat óltsó árron adják, kevés betse van a' Frantzia fabrikat moknak.

Jelentések.

Mindem Baráinknak, 's Levelezőinknek il-

lendő tudósítására jelentem, e' folyó 1802 esztendőben 17-ik Juniusban történt szomorú halálát az én kedves Barátomnak, és kereskedő Társomnak *Weingand Mihály* Urnak. Kirövid ideig tartó betegeskedése után életének 59-ik esztendejében rothasztó hideglelésben meg holt.

Könyvkereskedésünkben semmi változás nem lézen; mivel ez, halála után egyedül magamra szállott. Azért tovább is a' számadásoknak tellyes befejezéséről az eddig volt név alatt, ugymint: *Weingand és Eggenberger* fog folytattatni.

Tudva vagyon a' Tudományok Baráti előtt, hogy ezen könyvkereskedésben a' tulajdon költségeinken nyomtatott jeles könyveken kívül sok rendbéli belső és külfő országai külömbféle nyelveken irtt minden tudomány béli Könyvek tállatnak. Azért bizvást ajánlom az egész hazában lévő érdemes Uraknak minden kélségemet, bizonyossá tévén, hogy kívánságaiknak tellyesítése mindenkör fő gondom lézen.

Pest, 1. Juliusban, 1802.

Eggenberger József,
Könyváros.

* *

Debreczenben, a' Czeglédi útzán, a' piatz mellett, Augustus 15-dikén, és az utánna következő napokon, sok szép hasznos Könyvek kótyavetyére fognak botsáttatni.

* *

A' mai újság mellett küldjük a' Mezei Gazdaság második Kötetjé' első Csomójának F. árussát.